

GRIP-1

Aantreffen explosief Diemen

Incidentdatum : 26 september 2023
Datum rapport : 9 november 2023
Evaluatoren : Jan Anne van 't Hof (Publieke Zorg) en Niels Westerveld (AM-gemeenten)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Feitenrelaas	4
3	Evaluatieverslag	6
4	Operationele aandachts- en actiepunten	7

1 Inleiding

Doel De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland evalueert alle GRIP-incidenten. Wanneer er aanleiding toe is worden daarnaast de incidenten waarbij GRIP-opschaling overwogen is óf veel multidisciplinaire samenwerking heeft plaatsgevonden geëvalueerd. Er vindt zowel een multidisciplinaire als een Bevolkingszorg evaluatie plaats. Doel van deze evaluaties is om te leren van de incidenten en bij te dragen aan de continue optimalisatie van de crisis-organisatie binnen de VRAA en de bepaling van de aandachtspunten voor de langere termijn. In deze evaluatie en de nabespreking van Bevolkingszorg wordt er gefocust op de monodisciplinaire aspecten van de gemeentelijke hulp- en dienstverlening tijdens de acute fase van de crisis (zoals de alarmering, opschaling en samenwerking) vanaf de eerste melding tot en met de afschaling naar GRIP 0 en overdracht aan de nazorg.

Aanpak Op 31 oktober 2023 heeft een nabespreking plaatsgevonden met onderstaande functionarissen:

- Officier van Dienst Publieke Zorg (OvD-PZ)
- Adviseur Openbare Orde en Veiligheid (OOV)-Amstelland
- Hoofd Opvang
- Hoofd Verzamelplaats
- Hoofd Gemeentelijk Actiecentrum (GAC)
- Hoofd Regionaal Actiecentrum (RAC-PZ)

De volgende documenten zijn geraadpleegd:

- Logboeken en verslagen deelnemers
- Het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS)
- Evaluatieverslagen multidisciplinaire evaluaties
- Uittreksels chatgeschiedenis Signal

Voor een goede evaluatie dienen zoveel mogelijk betrokkenen bij de nabespreking aanwezig te zijn. Degenen die niet bij de nabespreking aanwezig konden zijn, zijn in een later stadium benaderd met aanvullende vragen of met het verzoek om commentaar te leveren op de conceptversie van het verslag.

Dit evaluatierapport volgt de standaardopbouw van de GRIP-rapportage en aandachtspunten zoals die voor GRIP-evaluaties in de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland gebruikelijk zijn.

2 Feitenrelaas

Incidentbeschrijving Om 12:16 uur begint de politie aan een huiszoeking in een woning aan Tarwekamp in Diemen. Deze actie kwam voort uit een lopend justitioneel onderzoek van de nationale politie. Omdat bij de huiszoeking mogelijk explosieve stoffen gevonden kunnen worden, wordt op voorhand een Teamleider Explosieven Veiligheid (TEV) gealarmeerd om 12:22 uur.

Om 17:00 uur wordt door de TEV de aanwezigheid van tussen de 200 en 300 gram van een verdachte, mogelijk explosieve stof vastgesteld. De Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) wordt hierom gealarmeerd. Daarnaast wordt de directe omgeving afgezet. Om 17:00 uur uit de Calamiteiten Coördinator (CaCo) de wens om op te schalen naar GRIP1 indien door de EODD wordt vastgesteld dat het een explosieve stof betreft.

Om 18:07 uur gaat de IM-CoPI ter plaatse en verzoekt hierna de OvD-BZ om na te denken over een mogelijke verzamellocatie (tijdelijke opvang) als de omliggende woningen ontruimd moeten worden. Om 18:19 uur stelt de EODD vast dat de verdachte stof de explosieve stof TTP betreft. Voor de veiligheid van de omwonenden, zullen woningen ontruimd worden bij het vervoergereed maken van de stof. Om deze reden en om een veilige werkomgeving te creëren voor de EODD schaaft de OvD-P op naar **GRIP1** om 18:21). Er wordt na opschaling naar GRIP-1 een digitaal RAC actief.

Om 18:25 wordt het café-restaurant 'Het Wapen van Diemen' aan de Ouderkerkenlaan aangewezen als verzamellocatie voor bewoners. Deze is om 19:04 uur gereed voor opvang. Om 19:10 uur wordt aangegeven dat het 1e CoPI-overleg zal plaatsvinden om 19:30 uur. Ondertussen wordt om 19:14 gestart met de ontruiming van woningen. Uiteindelijk is gekozen voor 26 woningen ontruimen.

Het **1^e CoPI-overleg** begint om 19:30 uur en duurt tot 19:43 uur. Hier wordt vastgesteld dat de inzet van de EODD nog tussen de 3 en 6 uur zal duren. Voor het scenario dat dit uitloopt wordt nagedacht over nachtopvang voor de bewoners. Er wordt besloten om dit punt te bespreken in het 2^e CoPI-overleg wanneer het CoPI mogelijk een beter beeld heeft over de verwachte duur van de inzet. Ondanks de afwezigheid van een politievoorlichter (VvD-P) zal de politie zich bezighouden met het doorverwijzen van bewoners naar de verzamellocatie en de communicatie met bewoners. Omdat het een justitieel onderzoek betreft, kan over de aanleiding en de vondst geen informatie gedeeld worden met de bewoners of media. Het volgende CoPI-overleg zal plaatsvinden om 20:45 uur.

Om 20:02 gaat de EODD nogmaals verkennen. Kort hierna, om 20:15 uur, is de ontruiming afgerond. Op de verzamellocatie worden 17 bewoners opgevangen, de rest organiseert zelf opvang.

Het **2^e CoPI-overleg** begint om 20:45 uur en duurt tot 21:03 uur. De verwachting is dat de inzet van de EODD nog tot middernacht zal duren. Omdat de verzamellocatie normaliter om 22:00 uur sluit, wordt contact opgenomen met de eigenaar over de mogelijkheid om de locatie tot 01:00 open te houden. Ten slotte zal de OvD-PZ inventariseren of er behoefte is aan nachtopvang bij de gedupeerden. Hierbij zal ook

rekening gehouden worden met de opvang voor huisdieren.

Om 21:03 uur gaat de EODD de explosieve stof bemonsteren en veiligstellen en een locatie zoeken voor de veilige detonatie van de stof. Ondertussen is er nog 700 gram aan explosieve stof aangetroffen, wat het totaal naar 1kg explosieve stof brengt. Het plan is om de explosieve stof te transporteren naar een locatie waar deze stof veilig gedetoneerd kan worden.

Om 21:19 meldt Hoofd-RAC dat het Rode Kruis met 1 of 2 personen ter plaatse komt. Zij zijn uiteindelijk ter plaatse om 21:31

Het **3^e CoPI-overleg** begint om 22:00 uur en duurt tot 22:35 uur. De Ovd-PZ geeft aan dat de bewoners op de verzamellocatie bereid zijn om te wachten tot het einde van het incident en nachtopvang voor bewoners en huisdieren dus niet nodig is. De eigenaar van de verzamellocatie is bereid om de locatie tot die tijd open te houden. Ten slotte wordt tijdens het CoPI-overleg duidelijk dat er mogelijk nog een voertuig onderzocht moet worden door de EODD binnen het afzetgebied. Als hier ook explosief materiaal wordt gevonden moet het onveilige gebied herzien worden. Als dit niet zo is gaat men uit van een einde inzet van 00:00 uur. Het volgende CoPI-overleg begint om 23:30 uur.

Om 22:31 uur wordt duidelijk dat de sleutels voor het verdachte voertuig vanuit Eindhoven naar de incidentlocatie vervoerd moeten worden. Met deze kennis besluit de politie om de auto open te breken en te onderzoeken. De auto blijkt geen explosieve stof te bevatten.

Het **4^e CoPI-overleg** begint om 23:30 uur en duurt tot 23:46 uur. Omdat de explosieve stof (het gevaar) is weggenomen (explosieve stoffen zijn afgevoerd), kunnen bewoners weer terug naar hun woning. Hiernaast kan de verzamellocatie afgesloten worden wanneer deze leeg is. Aan het eind van het overleg wordt afgeschaald naar **GRIP0** om 23:45 uur.

Om 00:36 uur op 27 september wordt de explosieve stof geploft op de detonatie locatie. De laatste betrokkenen verlaten de locatie om 00:47 uur.

3 Evaluatieverslag

Algemeen

Datum start incident	26 september 2023
Gemeente incident	Diemen
Adres/gebied incident	Tarwekamp, Diemen
Naam incident in LCMS	13-AA Ontruiming na vinden explosief
Type incident	Grof/extreem geweld/openbare orde

Opschaling

Hoogste opschalingsniveau	GRIP-1
Aanleiding opschaling	Ontruiming woningen, veilige werkomgeving creëren
Functionaris opschaling	OvD-P
Betrokken netwerkpartners	Rode Kruis, EODD

Afschaling

Aanleiding afschaling	Explosiegevaar weggenomen
Overige aandachtspunten	Zie 'analyse'

In onderstaande analyse wordt per onderwerp aangegeven hoe er tijdens de evaluatie is teruggeblikt. De bevindingen zijn samengevat aan de hand van een kleurcode:

- **Ja, goed gegaan**
- **Ja, verbeterpunten mogelijk**
- **Nee, verbeterpunten noodzakelijk**

Alarmering en opschaling

De alarmering en opschaling is goed verlopen. De gemeentelijke kolom was al vroeg betrokken bij het incident en niet pas na het afkondigen van GRIP. Dit gold o.a. de adviseur OOV-Amstelland. De OvD-PZ is door de Informatiemanager CoPI voorafgaand aan de opschaling eveneens op de hoogte gesteld. De OvD-PZ kon daardoor Hoofd-RAC vast vooralarmeren over een mogelijke inzet. OOV Diemen was vanwege een andere klus al in de buurt en is ter plaatse gegaan. Eerste afstemming heeft tussen de OvD Pz en OOV Diemen plaatsgevonden. Na afkondiging GRIP is de piketambtenaar OOV AM ter plaatse gegaan en heeft de OOV-er Diemen afgelost. Het RAC is digitaal bijeengekomen en het GAC fysiek op het gemeentehuis.

De vroegtijdige aanhaking is als positief ervaren; naast het voordeel van tijdig de juiste informatie hebben doordat je wordt meegenomen in de ontwikkeling van het incident, zorgt dit voor vroegtijdige voorbereiding, activering van de gemeentelijke kolom en mogelijk een snellere aanrijtijd bij opschaling

Hoofd Opvang en Verzamelplaats zijn telefonisch gealarmeerd en direct na alarmering ter plaatse gegaan.

De OvD-PZ en adviseur OOV hebben ter plaatse afgestemd over het incident.

Samenwerking in het team

De samenwerking binnen de teams is goed verlopen en er zijn geen aandachtspunten.

Samenwerking tussen teams

Hoofd-RAC en Hoofd-GAC hebben op een aantal momenten afstemming gehad. Er is onder andere besproken wie verantwoordelijk was voor de betaling van de verzamellocatie. Hier heeft de gemeente Diemen voor gezorgd maar dit was vooraf niet duidelijk bij Hoofd-RAC.

Het incident was vanuit het perspectief van het CoPI overzichtelijk en beheersbaar. De focus lag op het opruimen van het explosief en dit lag bij de EODD. Op de verzamellocatie was echter behoefte aan een regelmatige update van de stand van zaken. Naarmate de avond vorderde ontstonden steeds meer vragen van bewoners over wanneer zij terug konden of dat zij bijvoorbeeld 's nachts elders moesten slapen.

Daarnaast is er op enig moment vanuit de politie gecommuniceerd dat bewoners snel terug konden. Vanuit het CoPI is echter duidelijk aangegeven dat dit niet snel kon, onder andere omdat er ook een verdacht voertuig onderzocht moest worden. Een eenduidige boodschap vanuit de politie op de opvanglocatie of verzamellocatie is van belang; ook als er geen nieuws te melden is. Dan kan er namelijk gecommuniceerd worden dat er nog geen duidelijkheid is (zie verder het onderdeel 'communicatie').

Het RAC-PZ heeft twee hotels benaderd om deze standby te hebben voor het geval er nachtopvang nodig was geweest. Deze informatie is echter niet duidelijk terecht gekomen bij Hoofd Opvang en Hoofd Verzamelplaats.

Ondanks de vragen van bewoners was er niet sprake van grootschalige onrust.

Samenwerking met derden

De samenwerking met derden is goed verlopen en er zijn geen aandachtspunten.

Informatievoorziening- en management

De multidisciplinaire informatie in LCMS was voor de actie voldoende om hun werk goed uit te kunnen voeren.

De informatievoorziening over het lopende juridische onderzoek was te beperkt waardoor duidelijkheid voor de bewoners werd gemist.

Bij een incident als dit kan Live-op van toegevoegde waarde zijn voor Bevolkingszorg.

Communicatie

Er ontbrak een goede communicatielijns vanuit de politie, mede doordat er geen Voorlichter van Dienst van de politie aanwezig was. De OvD-P kon ook geen duidelijkheid verschaffen. De communicatieadviseur van het GAC kon ook niet veel doen omdat het Openbaar Ministerie (OM) niet wilde communiceren naar buiten toe over het verloop van het onderzoek/incident. Dit gaf een gevoel van ongemak omdat het in de media al lang duidelijk was dat er explosieven aangetroffen waren en er een onderzoek plaatsvond. De beperkte transparantie gaf het gevoel dat het incident groter was dan daadwerkelijk het geval was.

In het RAC-PZ is niet altijd duidelijk hoe de communicatielijns belegd is. Formeel zijn de lijnen als volgt:

- Bij niet-GRIP situaties zijn reguliere woordvoerders binnen en buiten de gemeente leidend binnen hun eigen organisatie.
- Bij GRIP-1 ligt de regie op crisiscommunicatie bij de Voorlichter van Dienst van het CoPI (politie/brandweer, in de toekomst 'ontkleurd' Voorlichter). Bij het GAC komt een hardpiketfunctionaris Communicatieadviseur GAC. Deze functionaris werkt in opdracht van het CoPI en voert ondersteunde werkzaamheden uit op het gebied van communicatie; bijvoorbeeld het delen van X-berichten via gemeentelijke kanalen, het opstarten van een Q&A of bewonerscommunicatie. Woordvoering naar de media ligt bij het CoPI.
- Bij GRIP-2 of hoger wordt het RAC-Crisiscommunicatie geactiveerd (zowel bij incidenten in Amsterdam als in Amstelland gemeenten). Het RAC-CC is dat geval leidend wat betreft crisiscommunicatie. De Communicatieadviseur-GAC kan nog steeds een ondersteunende rol vervullen; maar dan in opdracht van het RAC-CC.

In de toekomst wordt in Amsterdam de kernbezetting van het GAC geïntegreerd met het RAC-PZ. Dit verandert niets aan de rol, taak en positie van de communicatieadviseur-GAC maar draagt wel bij aan een completere beeldvorming van het RAC-PZ/Sectie Bevolkingszorg; zowel tijdens de acute fase als de preparatie op de nafase. In de AM-gemeenten zal het GAC fysiek op het stadhuis bijeen blijven komen

Bezoekadres

Ringdijk 98
1097 AH Amsterdam

Postadres

Postbus 92171
1090 AD Amsterdam

Telefoon (020) 552 20 49
informatie@veiligheidsregioaa.nl
www.veiligheidsregioaa.nl

Afschaling en overdracht nafase

Omdat uiteindelijk alle bewoners weer terug konden naar hun woning en er verder geen schade was, was de nafase beperkt. Er is nog wel een bewonersbrief verspreid waarin aangegeven werd waar bewoners terecht konden met eventuele vragen (bij de wijkagent of het sociaal wijkteam van de gemeente). Voor zover bekend is hier geen gebruik van gemaakt.

Aandachtspunten bewoners

Geen aanvullende aandachtspunten.

4 Operationele aandachts- en actiepunten

Nr.	Aandachtspunt	Aanbeveling
1.	<u>Samenwerking tussen teams:</u> Het RAC-PZ heeft twee hotels benaderd om deze standby te hebben voor het geval er nachtopvang nodig was geweest. Deze informatie is echter niet duidelijk terecht gekomen bij Hoofd Opvang en Hoofd Verzamelplaats.	1.1 Koppel opdrachten of terugkoppeling over opdrachten zo veel mogelijk telefonisch terug met functionarissen ter plaatse. Appberichten worden niet altijd snel gelezen en kunnen soms voor misverstanden zorgen.
2.	<u>Communicatie:</u> Er ontbrak een goede communicatielijn vanuit de politie, mede doordat er geen Voorlichter van Dienst van de politie aanwezig was. Er is op enig moment een tegenstrijdige boodschap binnen de politielijn geweest wat betreft terugkeer van bewoners.	2.1 Het is van belang dat er vanuit 'blauwe' incidenten een Woordvoerder is met een politie-achtergrond of in elk geval een functionaris die kennis heeft en goed aangesloten is op de verschillende politieprocessen. Dit geldt zowel voor het regionale deel politie als voor eventuele landelijke eenheden als deze actief zijn. 2.2 De wijkagent kan in een verzamellocatie of opvanglocatie helpen met het bijpraten van bewoners. Vanwege zijn/haar kennis van de buurt kan hij/zij meteen peilen of er signalen van maatschappelijke onrust leven. 2.3 Wanneer er nog geen duidelijkheid is over mogelijke terugkeer (bijvoorbeeld door lopend onderzoek) is het van belang deze onduidelijkheid te communiceren naar bewoners. Goede afstemming tussen de Ovd-P, OM en Bevolkingszorg is hierbij van belang en dient goed gewogen te worden in het CoPI.